Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

19 päivänä heinäkuuta 2012*

Siirtotyöläisten sosiaaliturva — Asetus (EY) N:o 987/2009 — 44 artiklan 2 kohta — Vanhuuseläkettä koskevan oikeuden tutkiminen — Toisessa jäsenvaltiossa täyttyneiden lastenhoitokausien huomioon ottaminen — Sovellettavuus — SEUT 21 artikla — Kansalaisten vapaa liikkuvuus

Asiassa C-522/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Sozialgericht Würzburg (Saksa) on esittänyt 29.10.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 9.11.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Doris Reichel-Albert

vastaan

Deutsche Rentenversicherung Nordbayern,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit J. Malenovský, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis ja D. Šváby (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: N. Jääskinen,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Impellizzeri,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.1.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Doris Reichel-Albert, edustajanaan Rechtsanwalt J. Schwach,

— Deutsche Rentenversicherung Nordbayern, edustajanaan Direktor W. Willeke,

— Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja J. Möller,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

— Euroopan komissio, asiamiehinään V. Kreuschitz ja M. van Hoof,

kuultuaan julkisasiamiehen 1.3.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16.9.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 987/2009 (EUVL L 284, s. 1) 44 artiklan 2 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on Doris Reichel-Albert ja vastaajana Deutsche Rentenversicherung Nordbayern (jäljempänä DRN) ja joka koskee sitä, että viimeksi mainittu kieltäytyi ottamasta huomioon ja hyvittämästä Reichel-Albertin tulevan vanhuuseläkkeen laskemiseksi ”lasten hoitoon käytettyjä kausia” ja tämän Belgiassa täyttyneitä ”huomioon otettavia kausia”.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin säännöstö

Asetus (ETY) N:o 1408/71

3 Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL L 149, s. 2) 13 artiklan 2 kohdassa säädetään joukko sääntöjä alalla sovellettavan lainsäädännön määrittämiseksi. Siinä todetaan, että näitä sääntöjä sovelletaan, jollei muuta johdu kyseisen asetuksen 14–17 artiklasta, jotka sisältävät eri erityissääntöjä.

4 Kyseisen asetuksen 13 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”jäsenvaltion alueella työskentelevä henkilö on tämän valtion lainsäädännön alainen, vaikka hän asuu toisen jäsenvaltion alueella ja vaikka hänen työnantajanaan toimivan yrityksen tai yksityisen henkilön kotipaikka on toisen jäsenvaltion alueella”.

5 Asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohdassa, joka on lisätty siihen asetuksen N:o 1408/71 sekä asetuksen N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta 25.6.1991 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2195/91 (EYVL L 206, s. 2) 29.7.1991 alkavin vaikutuksin, säädetään seuraavaa:

”henkilö, johon jäsenvaltion lainsäädäntöä lakataan soveltamasta ilman, että toisen jäsenvaltion lainsäädäntö tulee sovellettavaksi häneen jonkin tämän kohdan edellä olevassa alakohdassa säädettyjen sääntöjen mukaisesti, kuuluu sen jäsenvaltion lainsäädännön piiriin, jonka alueella hän asuu, yksinomaan tämän lainsäädännön määräysten mukaisesti”.

Asetus (EY) N:o 883/2004

6 Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (EUVL L 166, s. 1), joka tuli voimaan 20.5.2004, tavoitteena on kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen. Sen 91 artiklan mukaan sitä sovelletaan sen täytäntöönpanoasetuksen eli asetuksen N:o 987/2009 voimaantulopäivästä eli 1.5.2010 lähtien ja sillä korvataan aikaisempi järjestelmä nykyaikaistamalla ja yksinkertaistamalla se.

7 Asetuksen N:o 883/2004 87 artiklassa, jossa vahvistetaan ”Siirtymäsäännökset”, säädetään seuraavaa:

”1. Tämän asetuksen perusteella ei kerry oikeuksia sen soveltamisen alkamispäivää edeltävältä ajalta.

2. Kaikki vakuutuskaudet ja tapauksesta riippuen kaikki työskentelykaudet, itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet tai asumiskaudet, jotka jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ovat täyttyneet ennen päivää, jolloin tätä asetusta alettiin soveltaa kyseisessä jäsenvaltiossa, otetaan huomioon määritettäessä tämän asetuksen nojalla saavutettuja oikeuksia.

3. Jollei 1 kohdasta muuta johdu, oikeus on saavutettu tämän asetuksen mukaisesti, vaikka se liittyy tapahtumaan, joka sattui ennen asetuksen soveltamisen alkamispäivää kyseisessä jäsenvaltiossa.

_ _”

Asetus N:o 987/2009

8 Asetuksella N:o 987/2009 vahvistetaan perusasetuksen N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettely sen 89 artiklan mukaisesti.

9 Asetuksen N:o 987/2009 44 artiklassa, jonka otsikko on ”Lastenhoitokausien huomioon ottaminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Tätä artiklaa sovellettaessa ’lastenhoitokaudella’ tarkoitetaan kautta, joka hyvitetään jonkin jäsenvaltion eläkelainsäädännössä tai jonka perusteella eläkkeeseen tulee lisäosa nimenomaan siitä syystä, että henkilö on hoitanut lasta, riippumatta siitä, mitä menetelmää käyttäen kyseiset kaudet lasketaan ja kertyvätkö ne lastenhoidon aikana vai myönnetäänkö ne taannehtivasti.

2. Jos lastenhoitokausia ei oteta huomioon perusasetuksen II osaston mukaisesti toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännössä, sen jäsenvaltion laitos, jonka lainsäädäntöä perusasetuksen II osaston mukaisesti sovellettiin asianomaiseen henkilöön, koska tämä toimi palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana ajankohtana, jona lastenhoitokauden huomioon ottaminen kyseisen lapsen osalta tämän lainsäädännön mukaisesti alkoi, on edelleen vastuussa tämän kauden huomioon ottamisesta sen oman lainsäädännön mukaisena lastenhoitokautena ikään kuin lastenhoito olisi tapahtunut sen alueella.

_ _”

10 Kyseisen asetuksen 93 artikla, jonka otsikko on ”Siirtymäsäännökset”, kuuluu seuraavasti:

”Perusasetuksen 87 artiklaa sovelletaan täytäntöönpanoasetuksen soveltamisalaan kuuluviin tilanteisiin.”

Saksan lainsäädäntö

11 Saksan lainsäädännössä säädetään kahdesta mekanismista, joilla lastenhoitokausi voidaan ottaa huomioon lakisääteisessä vanhuuseläkejärjestelmässä. Ensimmäisessä niistä lastenhoitokaudet (Kindererziehungszeiten) otetaan huomioon kausina, joilta on maksettu pakollisia vakuutusmaksuja lakisääteiseen vanhuuseläkejärjestelmään, jolloin nämä kaudet voidaan lukea hyväksi laskettaessa vanhuuseläkkeen saamiseksi vaadittua odotusaikaa. Toinen mekanismi muodostuu huomioon otettavista kausista (Berücksichtigungszeiten), joiden perusteella ei synny mitään oikeutta eläkkeeseen mutta jotka otetaan huomioon laskettaessa tiettyjä odotusaikoja, jotka säilyttävät sellaisille henkilöille annettavan suojan, joiden ansiokyky on alentunut, ja jotka vaikuttavat myönteisesti arvoon, joka annetaan kausille, joilta ei ole maksettu maksuja.

12 Saksan sosiaaliturvalain (Sozialgesetzbuch) VI osan (jäljempänä SGB VI) 56 §:ssä, jonka otsikko on ”Lastenhoitokaudet”, säädetään seuraavaa:

”1) Lastenhoitokausia ovat lapsen kolmen ensimmäisen elinvuoden aikana lapsen hoitoon käytetyt kaudet. Lastenhoitokausi hyvitetään yhden vanhemman (I osan 56 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen 3 kohta ja 3 momentin 2 ja 3 kohta) osalta, jos

1. lastenhoitokauden on katsottava kuuluvan tälle vanhemmalle

2. lasta on hoidettu Saksan liittotasavallan alueella tai hoito on rinnastettavissa siellä tapahtuneeseen lastenhoitoon

3. kauden hyvittämistä ei ole suljettu pois kyseisen vanhemman osalta.

– –

3) Lasta on hoidettu Saksan liittotasavallan alueella, jos lasta hoitanut vanhempi on asunut siellä vakituisesti lapsen kanssa. Lapsen hoitoon Saksan liittotasavallan alueella rinnastetaan tilanne, jossa lasta hoitanut vanhempi on asunut lapsen kanssa vakituisesti ulkomailla ja hänelle on kertynyt lapsen hoidon aikana tai lapsen syntymää välittömästi edeltäneenä aikana pakollisista vakuutusmaksuista maksukausia sen perusteella, että hän on ollut siellä palkkatyössä tai toiminut itsenäisenä ammatinharjoittajana. Jos puolisot tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolet asuvat yhdessä ulkomailla, tätä sovelletaan myös silloin, kun lasta hoitaneen vanhemman puolisolle tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolelle on kertynyt pakollisista vakuutusmaksuista tällaisia maksukausia, tai ei ole kertynyt niitä yksinomaan siitä syystä, että hän kuului 5 §:n 1 ja 4 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin tai oli vapautettu pakollisesta vakuutuksesta.

– –”

13 SGB VI:n 57 §:ssä, jonka otsikko on ”Huomioon otettavat kaudet”, säädetään seuraavaa:

”Aika, joka on käytetty lapsen hoitoon tämän kymmenennen ikävuoden päättymiseen saakka, otetaan huomioon yhden vanhemman osalta, jos lastenhoitokauden hyvittämisen edellytykset täyttyvät myös tänä aikana. – –”

14 Ennen 1.1.1992 syntyneiden lasten osalta SGB VI:n 249 §:ssä vähennetään lapsen hoitoon liittyvät vakuutusmaksukaudet kolmesta vuodesta 12 kuukauteen.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 Saksan kansalainen Reichel-Albert työskenteli palkattuna työntekijänä ja asui Saksassa 30.6.1980 saakka. Tämän jälkeen hän sai tältä jäsenvaltiolta työttömyyskorvausta, jota maksettiin 10.10.1980 saakka.

16 Hän asui 1.7.1980–30.6.1986 Belgiassa siellä palkattuna työntekijänä työskentelevän puolisonsa kanssa. Heillä on kaksi lasta, jotka syntyivät Belgiassa 25.5.1981 ja 29.10.1984.

17 Reichel-Albert maksoi 1.1.1984 lukien vapaaehtoisesti vakuutusmaksuja Saksan lakisääteiseen vanhuuseläkejärjestelmään.

18 Reichel-Albertin, hänen puolisonsa ja heidän lastensa asuinpaikaksi ilmoitettiin 1.7.1986 virallisesti Saksa.

19 DRN hylkäsi 12.8. ja 28.10.2008 tekemillään päätöksillä Reichel-Albertin hakemuksen hänen Belgiassa oleskelunsa aikana täyttyneiden lastenhoitokausien ja ”huomioon otettavien kausien” huomioon ottamisesta ja hyvittämisestä, koska kyseisenä aikana lapsia hoidettiin ulkomailla. Lasten hoitoon käytettyinä huomioon otettavina kausina hyvitettiin ainoastaan kaudet, jotka olivat täyttyneet 1.7.1986 alkaen eli siitä alkaen, kun perheen kotipaikka oli virallisesti jälleen Saksa. Reichel-Albert teki päätöksistä 1.12.2008 oikaisuvaatimuksen, jonka DRN hylkäsi 29.1.2009 tekemällään päätöksellä.

20 DRN:n päätöksistä ilmenee, että sinä aikana, kun Reichel-Albert oleskeli Belgiassa, vaadittu yhteys Saksan työmarkkinoihin ei ollut säilynyt Reichel-Albertin oman työsuhteen kautta eikä myöskään hänen puolisonsa välityksellä, koska Reichel-Albertin palkkatyön, mukaan lukien työttömyyskausi, päättymisen ja lastenhoitokauden alkamisen välillä oli kulunut yli kuukausi.

21 Reichel-Albert nosti 13.2.2009 Sozialgericht Würzburgissa kumoamiskanteen 29.1.2009 tehdystä päätöksestä ja vaati, että DRN:n on otettava huomioon ensimmäisen lapsen osalta 25.5.1981 ja 30.6.1986 välinen kausi ja toisen lapsen osalta 29.10.1984 ja 30.6.1986 välinen kausi. Reichel-Albert vetosi kanteensa tueksi asiassa C-135/99, Elsen, 23.11.2000 annettuun tuomioon ja asiassa C-28/00, Kauer, 7.2.2002 annettuun tuomioon ja väitti, ettei hän ollut kyseisenä aikana täysin siirtynyt Saksasta Belgiaan.

22 Sozialgericht Würzburg katsoi, että kun SGB VI:n 56 §:n 3 momenttia ja asetuksen N:o 987/2009 44 artiklan 2 kohtaa luetaan yhdessä, riidanalaisia lastenhoitokausia ei ollut mahdollista hyvittää Reichel-Albertille Saksassa eikä Belgiassakaan, koska hän ei ollut palkkatyössä eikä toiminut itsenäisenä ammatinharjoittajana silloin, kun kyseiset kaudet olivat alkaneet, joten häntä kohdeltiin epäedullisemmin sen vuoksi, että hän käytti SEUT 21 artiklaan perustuvaa oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti unionin alueella.

23 Tässä tilanteessa Sozialgericht Würzburg on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [asetuksen N:o 987/2009] 44 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan lastenhoitokaudet, jotka ovat täyttyneet toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa, tunnustetaan Saksassa täyttyneitä kausia vastaaviksi vain silloin, kun lasta hoitanut vanhempi on asunut lapsen kanssa vakituisesti ulkomailla ja hänelle on kertynyt lapsen hoidon aikana tai lapsen syntymää välittömästi edeltävänä aikana pakollisista vakuutusmaksuista maksukausia sen perusteella, että hän ollut siellä palkkatyössä tai toiminut itsenäisenä ammatinharjoittajana, tai silloin, kun puolisot tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolet asuvat yhdessä ulkomailla, lasta hoitaneen vanhemman puolisolle tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolelle on kertynyt pakollisista vakuutusmaksuista tällaisia maksukausia, tai ei ole niitä kertynyt yksinomaan siitä syystä, että hän kuului SGB VI:n [Sozialgesetzbuchin VI osa] 5 §:n 1 ja 4 momentissa mainittuihin henkilöihin tai oli vapautettu pakollisesta vakuutuksesta SGB VI:n 6 §:n nojalla (SGB VI:n 56 §:n 3 momentin toinen ja kolmas virke, 57 ja 249 §)?

2) Onko [asetuksen N:o 987/2009] 44 artiklan 2 kohtaa tulkittava sen sanamuodosta huolimatta siten, että poikkeustapauksessa lastenhoitokaudet on otettava huomioon, vaikka henkilö ei ole ollut palkkatyössä tai toiminut itsenäisenä ammatinharjoittajana, jos tällaista kautta ei sovellettavan lainsäädännön mukaan muutoin otettaisi huomioon toimivaltaisessa jäsenvaltiossa eikä toisessa jäsenvaltiossa, jossa henkilö on asunut vakituisesti lapsia hoitaessaan?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Asetuksen N:o 987/2009 44 artiklan ajallista sovellettavuutta koskevat alustavat huomautukset

24 Kun otetaan huomioon pääasian tosiseikkojen aikajärjestys sellaisena kuin se ilmenee tämän tuomion 15–21 kohdasta, on ennen kaikkea tarkistettava, voidaanko kyseisen asetuksen 44 artiklaa, jonka tulkintaa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää, todellakin soveltaa ajallisesti pääasian tosiseikkoihin.

25 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeusvarmuuden periaate pääsääntöisesti estää vahvistamasta unionin säädöksen ajallisen soveltamisalan alkamispäiväksi kyseisen säädöksen julkaisemista edeltävää päivämäärää, mutta näin voidaan kuitenkin poikkeuksellisesti tehdä, kun tavoiteltava päämäärä edellyttää sitä ja kun niiden, joita asia koskee, perusteltua luottamusta kunnioitetaan asianmukaisesti ja jos kyseisten sääntöjen sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus (ks. vastaavasti asia C-256/07, Mitsui & Co. Deutschland, tuomio 19.3.2009, Kok., s. I-1951, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 Unionin lainsäätäjä on asetuksen N:o 987/2009 97 artiklassa vahvistanut kyseisen asetuksen voimaantulopäiväksi 1.5.2010 ilman, että mainitun asetuksen millään perustelukappaleella tai millään muulla säännöksellä voitaisiin katsoa pyrittävän vahvistamaan mainitun asetuksen 44 artiklan soveltamisajan lähtökohdaksi kyseisen asetuksen julkaisemista edeltävä päivä. Asetuksella N:o 987/2009 säänneltyihin tilanteisiin kyseisen asetuksen 93 artiklan mukaisesti sovellettavan asetuksen N:o 883/2004 87 artiklan 1 kohdasta päinvastoin ilmenee, ettei sen perusteella saada mitään oikeuksia sen soveltamispäivää eli 1.5.2010 edeltävältä ajalta.

27 On todettava, kuten julkisasiamies on tehnyt ratkaisuehdotuksensa 40 kohdassa, että kun DNR teki pääasiassa riidanalaiset päätöksensä, joilla se kieltäytyi ottamasta huomioon riidanalaisia lastenhoitokausia, asetusta N:o 987/2009 ei vielä sovellettu.

28 Näin ollen asetuksen N:o 987/2009 44 artikla ei vielä ollut ajallisesti sovellettavissa pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan.

29 Pääasiassa on tämän vuoksi sovellettava lähtökohtaisesti asetuksella N:o 1408/71 käyttöön otettujen kaltaisia kansallisia sosiaaliturvajärjestelmiä koskevia unionin yhteensovittamissääntöjä, joita tulkitaan EUT-sopimuksen asiaa koskevien määräysten ja erityisesti henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten valossa; ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee juuri nämä päätöksessään.

30 Koska asetuksessa N:o 1408/71 ei kuitenkaan vahvisteta mitään erityissääntöä, jota sovelletaan vanhuuseläkkeen osalta toisessa jäsenvaltiossa täyttyneiden lastenhoitokausien hyvittämiseen, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät kysymykset on ymmärrettävä niin, että niillä halutaan lähtökohtaisesti selvittää, onko SEUT 21 artiklaa tulkittava pääasian kaltaisessa tilanteessa siten, että sillä velvoitetaan ensimmäisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos ottamaan vanhuuseläkkeen myöntämiseksi huomioon toisessa jäsenvaltiossa täyttyneet lastenhoitokaudet niin kuin nämä kaudet olisivat täyttyneet sen alueella sellaisen henkilön osalta, joka lastensa syntymän aikaan oli lopettanut työskentelyn ensimmäisessä jäsenvaltiossa ja joka oli tilapäisesti siirtänyt asuinpaikkansa toisen jäsenvaltion alueelle työskentelemättä siellä kuitenkaan palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana.

Molemmat kysymykset

31 Ensiksi on määritettävä, kumman kyseessä olevan jäsenvaltion lainsäädännön mukaan määritellään tai tunnustetaan varsinaisia vakuutuskausia vastaaviksi kausiksi pääasian kantajan Belgiassa vuosina 1981–1986 lasten hoitamiseen käyttämät kaudet, ja toiseksi, jos täksi lainsäädännöksi vahvistetaan Saksan lainsäädäntö, arvioitava, ovatko tällaisessa lainsäädännössä säädetyt lastenhoitokausien huomioon ottamista koskevat säännöt yhteensoveltuvia SEUT 21 artiklan kanssa.

32 Kuten Saksan hallitus on istunnossa perustellusti todennut, sovellettavan lainsäädännön osalta oikeus lastenhoitokausien huomioon ottamiseen voi perustua vain sen jäsenvaltion säännöksiin, jonka lainsäädäntöä kyseiseen henkilöön sovellettiin lapsen syntymän aikaan.

33 Pääasian asiakirja-aineistosta ilmenee, että Reichel-Albert oli asuttuaan ja työskenneltyään Saksassa sekä maksettuaan vakuutusmaksuja Saksan vanhuuseläkejärjestelmään 30.6.1980 asti muuttanut asuinpaikkansa Belgiaan, jossa hän sai edelleen työttömyyskorvausta 30.10.1980 asti ja synnytti kaksi lasta, ja että hän tämän jälkeen asettui virallisesti perheineen 1.7.1986 asumaan uudelleen Saksaan, jossa hän aloitti säännöllisen työskentelyn.

34 Vaikka oletettaisiinkin, että asiassa olisi otettava huomioon kyseinen 13 artiklan 2 kohdan f alakohta, joka lisättiin asetukseen N:o 1408/71 asetuksella N:o 2195/91, eli sen jälkeen kun Reichel-Albertin lastensa hoitoon Belgiassa käyttämät kaudet olivat täyttyneet, kyseisellä säännöksellä ei kuitenkaan olisi merkitystä pääasiassa vallitsevissa olosuhteissa hoitokausien huomioon ottamiseksi vanhuuseläkettä määritettäessä (ks. vastaavasti em. asia Kauer, tuomion 31 kohta).

35 Kun Reichel-Albertin kaltainen henkilö, joka on työskennellyt ja maksanut vakuutusmaksuja yksinomaan yhdessä ja samassa jäsenvaltiossa sekä sitä ennen että sen jälkeen, kun hän muutti yksinomaan perhesyistä väliaikaisesti asuinpaikkansa toiseen jäsenvaltioon, jossa hän ei ole koskaan työskennellyt eikä maksanut vakuutusmaksuja, on myönnettävä, että kysymyksessä olevien lastenhoitokausien ja työskentelyn vuoksi ensin mainitussa jäsenvaltiossa täyttyneiden vakuutuskausien välillä on riittävä yhteys (ks. vastaavasti em. asia Elsen, tuomion 25–28 kohta ja em. asia Kauer, tuomion 32 kohta). Reichel-Albert vaati DRN:ää viimeksi mainittujen kausien täyttymisen vuoksi ottamaan huomioon hänen ammattiuransa keskeytymisen aikana täyttyneet lastenhoitokaudet.

36 Näin ollen on todettava, että Saksan lainsäädäntöä on sovellettava Reichel-Albertin tilanteen kaltaisessa tilanteessa ja ettei Reichel-Albertin voida lastenhoitokausien huomioon ottamisen osalta vanhuuseläkkeen yhteydessä katsoa kuuluneen asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön soveltamisalaan kyseessä olevien kausien osalta (ks. vastaavasti em. asia Elsen, tuomion 28 kohta).

37 Lastenhoitokausien huomioon ottamisen yksityiskohtaisten soveltamissääntöjen osalta on arvioitava SGB VI:n 56 ja 57 §:n kaltaisten kansallisten säännösten yhteensoveltuvuutta SEUT 21 artiklan kanssa; niiden mukaan jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen myöntämää vanhuuseläkettä varten kyseisen jäsenvaltion alueen ulkopuolella – toisin kuin Saksassa täyttyneitä lastenhoitokausia – ei oteta huomioon, paitsi jos lasta hoitanut vanhempi on asunut lapsen kanssa vakituisesti ulkomailla ja hänelle on kertynyt lapsen hoidon aikana tai lapsen syntymää välittömästi edeltäneenä aikana maksukausia palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana.

38 Tästä on muistutettava, että vaikka jäsenvaltiot säilyttävät toimivaltansa sosiaaliturvajärjestelmiensä järjestämisessä, niiden on kuitenkin tätä toimivaltaa käyttäessään noudatettava unionin oikeutta ja erityisesti perustamissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat kansalaisten vapaata liikkuvuutta, joka on taattu SEUT 21 artiklassa (ks. vastaavasti em. asia Elsen, tuomion 33 kohta ja asia C-212/06, Gouvernement de la Communauté française ja Gouvernement wallon, tuomio 1.4.2008, Kok., s. I-1683, 43 kohta).

39 Unionin tuomioistuimella on edellä mainitussa asiassa Elsen annetun tuomion 34 kohdassa ollut pääasiassa kyseessä olevien säännösten aikaisemman version osalta jo tilaisuus todeta, että tällaiset säännökset asettavat epäedulliseen asemaan ne unionin kansalaiset, jotka ovat käyttäneet SEUT 21 artiklassa taattua oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioissa.

40 Reichel-Albertin tilanteen kaltaisessa tilanteessa kyseessä olevat säännökset johtavat siihen, että koska lapsia hoitava henkilö ei ole kerryttänyt palkkatyössä tai ammatinharjoittamisen yhteydessä pakollisista vakuutusmaksuista maksukausia lastensa hoitamisen aikana tai välittömästi ennen näiden syntymää, häneltä evätään eläkkeen määrän määrittämistä varten oikeus lastenhoitokausien huomioon ottamiseen ainoastaan siitä syystä, että hän on tilapäisesti siirtänyt asuinpaikkansa toiseen jäsenvaltioon, vaikkei hän olekaan työskennellyt tai harjoittanut ammattitoimintaa tässä toisessa jäsenvaltiossa.

41 Näin ollen tällaista henkilöä kohdellaan jäsenvaltiossa, jonka kansalainen hän on, epäedullisemmin kuin häntä kohdeltaisiin siinä tapauksessa, että hän ei olisi käyttänyt perustamissopimuksessa annettuja liikkumisvapautta koskevia mahdollisuuksia (ks. asia C-503/09, Stewart, tuomio 21.7.2011, Kok., s. I-6497, 83 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Kansallisesta lainsäädännöstä, jossa tietyt oman maan kansalaiset asetetaan epäedullisempaan asemaan pelkästään sen vuoksi, että he ovat käyttäneet vapauttaan liikkua ja oleskella toisessa jäsenvaltiossa, aiheutuu epäyhdenvertaista kohtelua, joka on vastoin unionin kansalaisen aseman taustalla olevia periaatteita eli saman oikeudellisen kohtelun takaamista unionin kansalaisen käyttäessä liikkumisvapauttaan (asia C-520/04, Turpeinen, tuomio 9.11.2006, Kok., s. I-10685, 22 kohta).

43 Kyseessä oleva jäsenvaltio ei myöskään ole osoittanut eikä edes väittänyt, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen lainsäädäntö on oikeutettu, koska se perustuu objektiivisiin syihin ja se on oikeassa suhteessa kansallisessa oikeudessa hyväksyttävästi tavoiteltuun päämäärään (ks. vastaavasti asia C-391/09, Runevič-Vardyn ja Wardyn, tuomio 12.5.2011, Kok., s. I-3787, 83 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Näin ollen on todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa asiayhteydessä Saksan ulkopuolella täyttyneiden lastenhoitokausien jättäminen huomioon ottamatta SGB VI:n 56 ja 57 §:ssä säädetyllä tavalla on ristiriidassa SEUT 21 artiklan kanssa.

45 Näin ollen edellä esitettyjen seikkojen perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa SEUT 21 artiklaa on tulkittava siten, että siinä velvoitetaan ensimmäisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos ottamaan vanhuuseläkkeen myöntämiseksi huomioon toisessa jäsenvaltiossa täyttyneet lastenhoitokaudet niin kuin nämä kaudet olisivat täyttyneet ensimmäisen jäsenvaltion alueella sellaisen henkilön osalta, joka on työskennellyt vain ensimmäisessä jäsenvaltiossa ja joka lastensa syntymän aikaan oli tilapäisesti lakannut työskentelemästä ja muuttanut asuinpaikkansa puhtaasti perhesyistä toisen jäsenvaltion alueelle.

Oikeudenkäyntikulut

46 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa SEUT 21 artiklaa on tulkittava siten, että siinä velvoitetaan ensimmäisen jäsenvaltion toimivaltainen laitos ottamaan vanhuuseläkkeen myöntämiseksi huomioon toisessa jäsenvaltiossa täyttyneet lastenhoitokaudet niin kuin nämä kaudet olisivat täyttyneet ensimmäisen jäsenvaltion alueella sellaisen henkilön osalta, joka on työskennellyt vain ensimmäisessä jäsenvaltiossa ja joka lastensa syntymän aikaan oli tilapäisesti lakannut työskentelemästä ja muuttanut asuinpaikkansa puhtaasti perhesyistä toisen jäsenvaltion alueelle.

Allekirjoitukset